

ÅRSREGNSKAPET FOR REGNSKAPSÅRET 2016 - GENERELL INFORMASJON

Enheten

Organisasjonsnummer: 971 366 869
Organisasjonsform: Forening/lag/innretning
Foretaksnavn: PENSJONISTFORBUNDET MØRE OG ROMSDAL
Forretningsadresse: Myrabakken 2
6413 MOLDE

Regnskapsår

Årsregnskapets periode: 01.01.2016 - 31.12.2016

Konsern

Morselskap i konsern: Nei

Regnskapsregler

Regler for små foretak benyttet: Ja
Benyttet ved utarbeidelsen av årsregnskapet til selskapet: Regnskapslovens alminnelige regler

Årsregnskapet fastsatt av kompetent organ

Bekreftet av representant for selskapet: Rolf Bjørseth
Dato for fastsettelse av årsregnskapet: 09.03.2017

Grunnlag for avgivelse

År 2016: Årsregnskapet er elektronisk innlevert
År 2015: Tall er hentet fra elektronisk innlevert årsregnskap fra 2016

Det er ikke krav til at årsregnskapet m.v. som sendes til Regnskapsregisteret er undertegnet. Kontrollen på at dette er utført ligger hos revisor/enhetens øverste organ. Sikkerheten ivaretas ved at innsender har rolle/rettighet for innsending av årsregnskapet via Altinn, og ved at det bekreftes at årsregnskapet er fastsatt av kompetent organ.

Brønnøysundregistrene, 01.05.2021

Resultatregnskap

Beløp i: NOK	Note	2016	2015
RESULTATREGNSKAP			
Inntekter			
Annen driftsinntekt		1 074 589	1 106 437
Sum inntekter		1 074 589	1 106 437
Kostnader			
Lønnskostnad	1	592 608	553 997
Annen driftskostnad		504 699	499 342
Sum kostnader		1 097 307	1 053 339
Driftsresultat		-22 718	53 098
Finansinntekter og finanskostnader			
Annen renteinntekt		4 990	10 737
Sum finansinntekter		4 990	10 737
Netto finans		4 990	10 737
Ordinært resultat før skattekostnad		-17 728	63 835
Ordinært resultat etter skattekostnad		-17 728	63 835
Årsresultat		-17 728	63 835
Årsresultat etter minoritetsinteresser		-17 728	63 835
Overføringer og disponeringer			
Overføringer annen egenkapital		-17 728	63 835
Sum overføringer og disponeringer		-17 728	63 835

Balanse

Beløp i: NOK	Note	2016	2015
BALANSE - EIENDELER			
Anleggsmidler			
Immaterielle eiendeler			
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler		25 000	25 000
Sum finansielle anleggsmidler		25 000	25 000
Sum anleggsmidler		25 000	25 000
Omløpsmidler			
Varer			
Fordringer			
Andre kortsiktige fordringer			3 000
Sum fordringer			3 000
Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd, kontanter o.l.		1 139 288	1 153 845
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende		1 139 288	1 153 845
Sum omløpsmidler		1 139 288	1 156 845
SUM EIENDELER		1 164 288	1 181 845
BALANSE - EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Innskutt egenkapital			
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital		1 070 176	1 087 904
Sum opptjent egenkapital		1 070 176	1 087 904
Sum egenkapital		1 070 176	1 087 904

Balanse

Beløp i: NOK	Note	2016	2015
Sum langsiktig gjeld		0	0
Kortsiktig gjeld			
Skyldig offentlige avgifter		37 127	36 702
Annen kortsiktig gjeld		56 986	57 239
Sum kortsiktig gjeld		94 112	93 941
Sum gjeld		94 112	93 941
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		1 164 288	1 181 845

Pensjonistforbundet Møre og Romsdal

Resultatregnskap

	Note	2016	2015
DRIFTSINNTEKTER OG DRIFTSKOSTNADER			
Driftsinntekter			
Annen driftsinntekt		1 074 589	1 106 437
Sum driftsinntekter		1 074 589	1 106 437
Driftskostnader			
Lønnskostnad	1	592 608	553 997
Annen driftskostnad		504 699	499 342
Sum driftskostnader		1 097 307	1 053 339
DRIFTSRESULTAT		(22 718)	53 098
FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER			
Finansinntekter			
Annen renteinntekt		4 990	10 737
Sum finansinntekter		4 990	10 737
NETTO FINANSPOSTER		4 990	10 737
ORDINÆRT RES. FØR SKATTEKOSTNAD		(17 728)	63 835
Skattekostnad på ordinært resultat		0	0
ORDINÆRT RESULTAT		(17 728)	63 835
ARSRESULTAT		(17 728)	63 835
OVERF. OG DISPONERINGER			
Overføringer annen egenkapital		(17 728)	63 835
SUM OVERF. OG DISP.		(17 728)	63 835

Pensjonistforbundet Møre og Romsdal

Balanse pr. 31.12.2016

	Note	31.12.2016	31.12.2015
EIENDELER			
ANLEGGSMIDLER			
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler		25 000	25 000
Sum finansielle anleggsmidler		25 000	25 000
SUM ANLEGGSMIDLER		25 000	25 000
OMLØPSMIDLER			
Fordringer			
Andre kortsiktige fordringer		0	3 000
Sum fordringer		0	3 000
Bankinnskudd, kontanter o.l.		1 139 288	1 153 845
SUM OMLØPSMIDLER		1 139 288	1 156 845
SUM EIENDELER		1 164 288	1 181 845
EGENKAPITAL OG GJELD			
EGENKAPITAL			
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital		1 070 176	1 087 904
Sum opptjent egenkapital		1 070 176	1 087 904
SUM EGENKAPITAL		1 070 176	1 087 904
GJELD			
KORTSIKTIG GJELD			
Skyldig offentlige avgifter		37 127	36 702
Annen kortsiktig gjeld		56 986	57 239
SUM KORTSIKTIG GJELD		94 113	93 941
SUM GJELD		94 113	93 941
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		1 164 288	1 181 845

Pensjonistforbundet Møre og Romsdal

Noter 2016

Note 1 - Lønnskostnad

Selskapet har hatt 1 årsverk i regnskapsåret.

Spesifikasjon av lønnskostnader	I år	I fjor
Lønn	507 263	472 957
Arbeidsgiveravgift	73 966	69 614
Pensjonskostnader	8 896	8 855
Andre lønnsrelaterte ytelser	2 483	2 571
Totalt	592 608	553 997

Ytelser til ledende personer

Daglig leder	438 495	440 099
Styremedlemmer	59 023	35 466

Revisjon

Bedriften har ikke utbetalt revisjonshonorar

Pensjonistforbundet
Møre og Romsdal

trygghet, livskraft og initiativ.

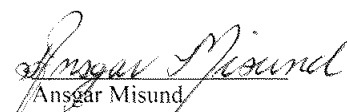
Revisjonsberetning

Vi har revidert regnskapet for Pensjonistforbund Møre og Romsdal for 2016

Regnskapet er ført av Sol og Kalles Regnskapskontor og vi finner det korrekt utført og at fylkesforeningen drives i h.h. til god forretningsskikk
Bankinnskuddene og renteinntektene stemmer med bankens oppgaver. Regnskapet som viser et driftsunderskudd på kr. 17.727,92 kan godkjennes som regnskap for 2016.

Molde, 1. februar 2017

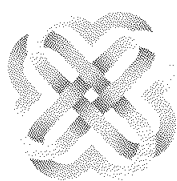

Synøve Lund Folland

Ansgar Misund

Pensjonistforbundet
Møre og Romsdal
Myrabakken 2, 6413 Molde

Telefon: 71 21 51 12
E-post: npf.more.romsdal@online.no
<http://www.pensjonistforbundet.no/>

Bankgiro: 3910 17 65648
Org. nr.: 971 366 869

Pensjonistforbundet
Møre og Romsdal

Årsberetning for 2016

Ledelsen i Pensjonistforbund Møre og Romsdal etter valget på fylkesårsmøtet 2016

Styret:

Leder	Jakob Strand,	Sande
Nestleder	Mellvin Steinsvoll	Neset
Styremedlem	Karin Husøy,	Rauma
Styremedlem	Norunn Heggebakk Steinnes,	Skodje
Styremedlem	Odd-Roe Skogen,	Ålesund
Styremedlem	Asbjørg Kvalvåg	Molde
Styremedlem	Rolf Maridal	Halsa

Varamedlemmer:

1. vara	Jens Petter Hjelle	Stranda
2. vara	Jann Kristoffersen,	Smøla
3. vara	Sylvia Hansen	Fræna

Revisorer:

Synøve Lund Folland, Ansgar Misund	Averøy Vestnes
---------------------------------------	-------------------

Varamedlemmer til revisor

1. vara	Anna Lyngstadås,	Eide
2. vara	Aashild Rusten	Molde

Valgkomite:

John Sigurd Roaldsøy, Svein Petter Heggdal, Solveig Alvik,	Averøy Molde Ålesund
--	----------------------------

Varamedlemmer

1. vara	Inge Mellemsæther,	Kristiansund
2. vara	Oddlaug E Skjersli,	Molde

Fylkessekretær Rolf Bjørseth

Andre utnevnte utvalg

Helseutvalget:

Medlemmer: Jon Skarvøy, Eide, leder. Odd-Roe Skogen, Ålesund, Mellvin Steinsvoll, Neset og Kirsti M Holm, Tingvoll etter at Gerd Misfjord, Vestnes, ba om å få fratre utvalget i 2016.

Pensjonistforbundet er en partipolitisk uavhengig og nøytral landsomfattende paraplyorganisasjon, opprettet med det formål å samle alle pensjonister i ett forbund, for at de i fellesskap gjennom forbundet skal kunne ivareta medlemmenes sosiale, økonomiske, helsemessige og kulturelle interesser.

Fylkesforeningens formål er å samle alle lokale pensjonistforeninger i fylket til aktivt arbeid for å fremme og ivareta medlemmenes sosiale, helsemessige, økonomiske og kulturelle interesser. Videre å være behjelpelig med å opprette lokalforeninger i fylket og bistå foreningene og enkeltmedlemmer i den grad det ønskes. Lokalforeningene skal inkludere alle trygdede – på tvers av religion, politikk eller andre særinteresser. Lokalforeningene skal ha et nært samarbeid med de kommunale elderråd og ta initiativ til at levekårene for eldre opprettholdes eller bedres på kort og lang sikt. Fylkesforeningen og dens lokalforeninger skal holde en oversikt over de tilbud og systemer som samhandlingsreformen krever, i den enkelte kommune, for å kvalitetssikre de eldres levekår. Lokalforeningene, som en del av en paraplyorganisasjon, skal være førende og initiativtakere i eldresaker i samarbeid med andre interesseorganisasjoner.

Det er ansatt fylkessekretær på heltid. Fylkesforeningen følger arbeidsmiljølovens bestemmelser og tilstreber et godt arbeidsmiljø. Det er ikke registrert ulykker. Fylkesforeningen forurenser ikke det ytre miljø ut over det som må anses som normalt for virksomheten.

Fylkesforeningens styre består av fire menn og tre kvinner. Styret ledes av en mann. Fylkesforeningen bestreber seg for å følge likestillingslovens bestemmelser ved valg av tillitsverv. Fylkesstyret har nedsatt et eget helseutvalg (se egen beretning). Første varamedlem til styret og leder av helseutvalget, møter fast på styrets møter.

Fylkesforeningens økonomiske grunnlag er medlemskontingent samt driftstilskudd fra Møre og Romsdal Fylke. Det er også mottatt lønnstilskudd fra Pensjonistforbundet sentralt.

I styreperioden 2016 har det vært avholdt 3 ordinære styremøter og behandlet 47 protokollerte saker. Ut over dette har det vært en utstrakt e-post og telefonkorrespondanse. Helseutvalget har i perioden avholdt 5 ordinært utvalgsmøter og behandlet 35 protokollerte saker. Se for øvrig Helseutvalgets egen årsmelding. Fylkessekretæren har deltatt på sentralt arrangerte kurs og konferanser, samt deltatt som observatør på landsstyremøtene. For øvrig har medlemmer av fylkesstyret og helseutvalget hatt en rekke representasjonsoppdrag. Året 2016 har vært et meget aktivt år for PF i Møre og Romsdal. Det har vært avgitt flere omfattende og grundige høringsuttaler.

Også i forbundets sentrale organer har medlemmer fra vårt fylke vært representert.. Jakob Strand som leder av fylkesstyret er representant i landsstyret. Nestleder Mellvin Steinsvoll er vararepresentant. På landsmøtet 2015, ble Mellvin Steinsvoll valgt som 1. varamedlem i kontrollutvalget. I fylkeseldrerådet er Jon Skarvøy leder, Anne Lise Hessen Følsvik nestleder og medlemmer er Jakob Strand, Gerd Misfjord og Mellvin Steinsvoll, alle medlemmer av Pensjonistforbundet. Jakob Strand er med i brukerutvalget til HF Møre og Romsdal. Mellvin Steinsvoll er med i brukerutvalget for NAV. Odd-Roe Skogen var representant i et sentralt utvalg som så på sider ved

statlig finansiering av kommunal helse- og omsorgstjeneste og kriterier for tildeling av institusjonsplass. Fylkessekretær Rolf Bjørseth representerer fylkesforeningen og forbundet i styret for Vita fjord og er utnevnt til det sentrale utvalg som skal se på kontingentstrukturen som legges frem for landsmøtet 2018.

Fylkesforeningen har vært sentral i arbeidet med flere viktige saker som Pensjonistforbundet har jobbet med. Det henvises til Helseutvalgets årsrapport. Det har vært tett kontakt med forbundsledelsen omkring oppfølging av saker som var fremmet på landsmøtet 2015 samt vedtak fattet av sentral- og eller landsstyret i perioden. Fylkesforeningen har også deltatt på en rekke konferanser og foredrag som har vært av relevans.

Fylkesforeningen har utarbeidet en mal for **brukerutvalg** i institusjon og hjemmebasert omsorg. Det er gledelig at flere kommuner nå vurderer dette og allerede nå, pr.31.12.16, har to kommuner vedtatt å innføre brukerutvalg etter malen. Videre har vi igangsatt et prosjekt sammen med Fylkeskommunen innenfor folkehelse, som er inntatt i Regional delplan for folkehelse 2014 – 2017. Dette dreier seg om å inngå forpliktende **gjensidig avtale med kommunene** om aktive tiltak som våre medlemmer kan delta i. Det er iverksatt et pilotprosjekt i Molde, men flere foreninger og kommuner ønsker å få etablert slik avtale

Et mål i tillegg, er å kunne få til **aktivitetssenter** i alle kommuner.

Videre settes det nå i gang på flere plasser prosjektet «**Sterk og stødig**». Et folkehelseprosjekt basert på en nasjonal modell for helsefremmende og fallforebyggende treningsgrupper for eldre i kommunen.

Vi har hatt fire personer på kurs omkring **velferdsteknologi**. Dette er Kirsti Margrete Holm, Tingvoll, Margit Oddbjørg Haugen Bersaas, Nasset, Per Arne Gjerdsbakk, Herøy og Rolf Bjørset, fylkessekretær.

Flere lokalforeninger benytter seg nå av nettbasert medlemsregistrering og redigering av medlemmer. Også noen foreninger har begynt med å legge ut på sine egne internettsider opplysninger om møter og artikler om sin virksomhet. Det er ønskelig at flere vil ta denne muligheten i bruk selv, eller bruke fylkeskontoret.

Høstkonferansene var lagt til Ulsteinvik, Ålesund, Molde og Kristiansund. Foredragsholdere var Jakob Strand, Mellvin Steinsvoll, Odd-Roe Skogen, Jon Skarvøy og Rolf Bjørseth. På konferansen i Molde og Kristiansund deltok også Pasient- og brukerombud Runar Finvåg. Konferansene ble avviklet 5., 6., 12. og 13. oktober.

I samarbeid med fylkeseldrerådet og Nasjonalforeningen for folkehelsen arrangerte vi **eldrekonferansen** 2016 på Quality Alexandra Hotel i Molde. Foredragsholdere var ass. Fylkesmann Rigmor Brøste, generalsekretær i Nasjonalforeningen for folkehelsen Lisbet Rugtvet og Kirsten Koht, elderrådsleder i Asker.

Dialoggruppen mellom Sykepleierforbundet, Fagforbundet og Pasient- og brukerombudet, har arbeide med saker av felles interesse. Gruppen har nå skissert fokusområder som det skal arbeides videre med.

På brukerutvalgskonferansen til Regionhelseforetaket, Stjørdal 3. og 4. november, deltok Jakob Strand, Odd-Roe Skogen og Rolf Bjørseth.

Fylkesstyret har i 2016 videreført "fadderordning" som et verktøy for å ha bedre kommunikasjon og kontakt med lokalforeningene. Ordningen går ut på at det enkelte styremedlem får ansvaret for kontakt med flere lokalforeninger i sitt nærområde. Dette vil selvfølgelig medføre en mer utstrakt møtevirksomhet for styremedlemmene, men desto mer givende. Ordningen vil også medføre en merkostnad for fylkesforeningen, men anses som en god investering. Tilbakemeldinger på ordningen, er svært positive og det satses på å videreutvikle denne.

Verveutvalget har satt seg som mål at vi skulle nå 20 prosent av alle over 67 år som medlemmer. Inklusivt direktmedlemmer så er dette målet nådd. Pr 31.12.2016 hadde vi 5.648 medlemmer i lokalforeningene mens det pr. 31.12.2015 var 5 637. En liten fremgang. Utover medlemmer i lokalforeningene har vi i fylket 1.817 direktmedlemmer og 6.484 som er tilsluttet som kollektive medlemmer gjennom sin organisasjon. Totalt representerer vi i fylket 13.949 medlemmer. En framgang på 493 medlemmer fra 2015. Det er grunn til å berømme det arbeidet lokalforeningene har gjort i vervearbeidet.

Styret har i perioden arbeidet etter forbundets **eldrepolitiske handlingsprogram** vedtatt på landsmøtet 2015 samt strategiplan vedtatt av landsstyret desember 2015. Dette er ment også for bruk i lokalforeningene. Dokumentet er ikke statisk og skal og vil bli revidert i takt med samfunnsutviklingen. Alle ledd i organisasjonen skal kunne komme med innspill til planen og være delaktig i utviklingen. Hensikten med dokumentet, er at alle skal kunne ha og få en ensartet forståelse for det arbeidet vi holder på med og hvordan vi skal kunne inkludere medlemmene i det samme. Fylkesforeningen har også tatt til etterretning forbundets **strategiplan for 2015 til 2018**. Her er det satt en del mål i forhold til handlingsprogrammet.

Styret vil i 2017 ha fokus på lokalforeningenes rolle som verdiskaper og ressurs. Det å bli oppfattet som en samfunnsaktør et mål. Derfor er det viktig at foreningene spiller en aktiv rolle i arbeidet med forebyggende tiltak og tiltak i forbindelse med samhandlingsreformen. Det anses som viktig å kunne etablere enda tettere samarbeid med politikere og den kommunale administrasjon, eldreråd og andre interessegrupper, om eldrepolitikken i kommunen. Bl.a. vil vi arbeide for at det opprettes flere brukerutvalg i kommunene og at man får til «partnerskapsavtaler» og ikke minst aktivitetssenter. Videre at det opprettes ad hoc-utvalg som kan arbeide med eldrepolitiske saker. Ikke minst er dette av betydning i forbindelse med kommunereformen og at det arbeides på tvers av dagens kommunegrenser. Dette er nøkkelen til fremtidige utfordringer, bl.a. for å intensivere forebyggende tiltak i tråd med godt folkehelsearbeid. Vi må være forberedt til å ta et større ansvar for egen alderdom, slik samfunnsutviklingen synes å være.

Et av de fortsatt store satsningsområder framover, vil bli **bruk av internett**. Fylkesstyret ser klart at det her er konflikt mellom generasjoner når det gjelder bruk av data. Uansett konflikt eller ikke, så er dette verktøyet kommet for å bli og vi må bare forholde oss til det. Fylkesforeningen er svært aktiv med bruk av våre

hjemmesider. Vi karakteriseres som det mest aktive fylket i landet. Også bruk av e-post er intensivert, særlig i kommunikasjon mellom tillitsvalgte og fylkeskontoret. De fleste lokalforeninger har nå sin egen e-post adresse. Bruk av IKT vil lette informasjons- og kommunikasjonsflyten og at vi får en oppdatert oversikt over medlemsmasse. Utfordringen i 2017, er å få flere lokalforeninger til å lage reportasjer og meddele arrangementer på sine egne hjemmesider. Det er gledelig at flere foreninger nå har satt eller setter i gang datakurs, gitt etter mal.

Også i 2016 har fylkes- og lokalforeningen hatt god kontakt med **eldrerådene** på alle nivå. Dette er et av de viktigste organer vi har og det er gledelig å kunne konstatere at våre medlemmer er godt representert. Imidlertid så er det bekymringsverdig å få tilbakemeldinger på eldreråd som ikke fungerer eller får opplæring etter hensikten. Men vi ser at flere lokalforeninger har via eldrerådet tatt opp etablering av brukerutvalg etter vår utarbeidede mal. Dette bør vi ha store forventninger til. I løpet av våren 2017 arrangeres det kurs for eldreråd i regi av Pensjonistforbundet.

Styret ser for seg at også 2017 vil bli et aktivt år. Av tiltak som er under planlegging må vi nevne samarbeidet med fylkeskommunen om prosjektet vi har fått inn i Regional delplan for folkehelse 2014 – 2017. Brukerutvalg er viktig satsingsområde samt aktivitetssenter. Så har vi forventninger til at dialoggruppen som er etablert, vil bære frukter. Videre vil vi ha «høstkonferansene» som tidligere. Eldrekonferansen sammen med fylkeseldrerådet og Nasjonalforeningen for folkehelse vil vi også rette fokus mot. Videre ser vi for oss at det må bli arrangert «åpne møter» hvor bl.a. direktemedlemmer blir invitert spesielt. Medlemsverving er selvfølgelig satsningsområde også i 2017.

Årets resultat viser et underskudd på kr. 17.727,92, som medfører at fylkesforeningen har en egenkapital pr. 31.12.2016 på kr.1.164.288,33

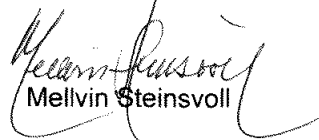
Styret vil rette en hjertelig takk til alle lokalforeninger for samarbeidet i 2016. Uten den store innsatsen fra tillitsvalgte og medlemmer, ville vi alle være fattige på opplevelser og resultater som er så betydningsfullt for vår livskvalitet. Vi vil også takke alle andre samarbeidspartnere som har hatt betydning for oss og ikke minst Møre og Romsdal Fylke som gir oss et økonomisk grunnlag for vår drift.

Møre og Romsdal

6.februar 2017

9. mars 2017

Jakob Strand

Mellvin Steinsvoll

Asbjørg Kvalvåg

Norunn Heggebakk Steinnes

Karin Husøy

Odd-Roe Skogen

Rolf Maridal

Pensjonistforbundet Møre og Romsdal - Helseutvalget

Årsmelding for 2016

Helseutvalget ble oppnevnt av fylkesstyret etter årsmøtet i 2016.

Medlemmer: Jon Skarvøy, leder. Odd-Roe Skogen, Mellvin Steinsvoll, og Kirsti M Holm, etter at Gerd Misfjord ba om å få fratre utvalget i 2016.

Utvalget har i året hatt 5 møter og behandlet 35 protokollerte saker.

Helseutvalget har utført sitt oppdrag etter fullmakt fra styret. Sine synspunkter har utvalget presentert overfor sentrale organer, fylkeskommunen og kommunene..

Påvirkning lokalt i den enkelte kommune er primært lokallagenes virkefelt. Helseutvalget har aktivt søkt å bidra med støtte til lokallagenes og eldrerådenes arbeid gjennom fokus på framtid utfordringene innen kapasitet og kvalitet med særlig fokus på:

- Forstå framtida.
- Se muligheter og utfordringer.
- Finne framtidsløsninger.

HU har i sitt arbeid hatt kontakt med Helsetilsynet og Pasient- og brukerombudet i fylket. Utvalgets medlemmer har deltatt på flere møter i lokallagene i fylket og i gjennomføringen av årets fire høstkonferanser, med brukermedvirkning som hovedtema. Det er oppmuntrende å se at mange kommuner har fulgt opp dette og er godt i gang med opprettelse av brukerutvalg.

Leder er med i «Dialoggruppe» mellom Pasient- og brukerombudet, Sykepleierforbundet, Fagforbundet og helseutvalget - et nyttig samarbeid for informasjonsutveksling og gjensidig støtte i arbeidet for å møte eldreomsorgens utfordringer i årene som kommer.

Utvalget har medvirket til etablering av samarbeidsavtaler mellom fylkeskommunen, kommunene og pensjonistforeningene innenfor feltet folkehelse. Molde er pilot og andre kommuner er i startgropa.

Avgitte høringsuttalelser:

- «Forskrift om legemiddelgjennomgang i sykehjem»
- «Forslag om nye allmennlegeforskrifter»
- «Anskaffelse av rehabiliteringstjenester i Helse Midt-Norge»

Utvalgsmedlemmene har hatt flere avisinnlegg i aktuelle helseutvalgssaker.

Utvalgets medlem Odd-Roe Skogen har vært medlem i utvalget for *Utredning av forsøk med statlig finansiering av omsorgstjenester*.

Oppgaven som lokal interesseorganisasjon:

- Være observatør og «vaktbikkje».
- Være endringsmotor
- Være utviklingsagent

I 2016 har Helseutvalget arbeidet med å finne gode måter til å støtte og bidra til lokalforeningenes arbeid for helse- og omsorgstjenestene til eldre i kommunene:

- Hovedmål de seneste årene har vært å bevisstgjøre kommende eldrevekst og hva dette vil kreve av kommunen både på kort og lang sikt.
- Gjennom bedre samhandling mellom lokallag og eldreråd må det søkes å få avklart hva eldre mener må til for å møte eldreomsorgens framtid utfordringer i den enkelte kommune.

- Vi må styrke vår påvirkningskraft som lokal interesseorganisasjon for eldre, hvor Helseutvalget skal være et støttende redskap for lokalforeningene.

Forstå framtida

«Delta og bidra» er regjeringens eldrestrategi.

«Brukernes helsetjeneste» er helseministerens utviklingsmål.

Eldreframtida forstås nå å være økt selvbetjening - gjennom økt boliggyrning av eldreomsorgen, økt bruk av velferdsteknologi, samt økt krav til frivillig arbeid fra pårørende og andre.

Sentraliserte «Helsehus» med raskt inn/raskt ut ser ut til å bli framtiden.

Det er godt å være eldre i Norge i dag for de aller fleste. Men kapasitetssvikt og uakseptable hendelser forekommer dessverre så alt for ofte.

For det store flertall eldre vil det bli slik også i årene som kommer. Men dessverre er det grunn til å frykte at antall uheldige hendelser i tjenestetilbudet til syke, skrøpelig og demente vil øke år for år på grunn av svikt i kapasitet, kvalitet og kompetanse.

Muligheter og utfordringer

Brukerbildet av eldre over 67 år:

80 % friske og raske,

10 % som skranter, med varierende hjelpebehov,

10 % syke, skrøpelige og demente.

Helseutvalgets store bekymring er framtidig kapasitet og kvalitet i helsetilbudet til gruppen syke, skrøpelige og demente i mange kommuner.

- Kommunene er ikke gode på å prognostisere og definere behovsveksten for de enkelte eldretjenestene.
- Kommunene er trege med å planlegge og etablere tiltak i tide for å møte behovsveksten.

Hvilke helsetjenester vil vi eldre ha ved behandling og pleie under sykdom, skrøpelighet og demens – særlig hvis evnen til å ivareta egne interesser er blitt dårlig?

Som ellers i helsedebatten: Eldre ønsker kommunale helsetjenester hvor kompetanse, kvalitet og kapasitet vektlegges og ivaretas.

«Ingen vil på sykehjem». Ingen vil på sykehus heller, om du spør.

Sykehjem er **ikke** en «boligtjeneste», men primært en «helsetjeneste»! Sykehjem omhandler tre hovedfunksjoner:

1. Helsetjeneste – hvor personell, kompetanse og utstyr er på plass og tilgjengelig.
2. Tjenestevilkår – bli tatt «omsorg for» med helhetlige og lovregulerte tjenester tilpasset brukerens behov.
3. Boligtjeneste – et sted å bo for å kunne motta helsetjenester av god kvalitet.

Resultater ved mangel på sykehjemsplasser:

- Kommunen må betale for overliggere på sykehusene.
- Stadig økende bruk av dobbeltrom år for år.
- Korttidsplasser opptas av langtidspasienter.
- Langtidspasienter blir flyttet fra korttidsplass til korttidsplass.
- Utskrivningsklare fra sykehusene tvinges hjem uten å få tildelt sykehjemsplass.
- Ikke-pasientrom tas i bruk som pasientrom.
- Sykehjemsplass må leies hos annen kommune.
- Lang ventetid før innvilget sykehjemsplass blir tilgjengelig.
- Sviktende evne til å takle plutselige hendelser og behovmessige sesongtopper.

Selv med forestående mangeårige eldrevekst søker kommune etter kommune å spare inn på helsetilbudet til syke, skrøpelige og demente eldre. Dette framstilles som effektivisering (jobbe smartere), men for det meste viser det seg å være rasjonalisering (nedbygging). For å kunne oppnå redusert personalbruk avvikles sykehjemsplasser, sykehjem avhjemles til omsorgsboliger, bemanningen i omsorgsboliger begrenses, og behandlingen av syke, skrøpelig og demente eldre søkes flyttet til hjemmet. Pårørendes kamp for sykehjemsplass for sine eldre dukker stadig opp. Rådmennene og budsjettøkonomene synes å være driverne i saken. Det er lite brukermedvirkning og deltagelse fra lokalsamfunnet ute og går i kommunenes utredninger om helsetilbudet til de sykeste gamle. Tilbudet til denne gruppen er i for stor grad blitt en budsjettsak i stedet for sak om kapasitet og kvalitet.

Også innenfor hjemmetjenestene er det gode tjenester til de aller fleste eldre. Ansatte jages imidlertid mer og mer, og kapasitet og kvalitet kommer under skvis. Klager er nærmest fraværende, iflg. Pasient og brukerombudet. De fleste er nemlig redde for å klage for ikke å fornærme sine hjelpere man er avhengig av. Eldretjenester i hjemmet er et lukket område for innsyn fra folkevalgte, brukerorganisasjoner og innbyggere. Det aller meste er unntatt offentlighet. Dette gir stort spillerom til å sette økonomi foran brukerbehov.

Framtidsløsning

Hvem tenker/jobber fram framtidsløsningen for syke, skrøpelige og demente eldre i den enkelte kommune? Dette vites det svært lite om. Hva i din kommune?

Framtidsutfordringer og framtidsløsninger er et voksende utfordringsområde både for Helseutvalget, og enda mer for lokalforeninger og elderråd.

Eldre må bli flinkere til selv å definere eldres løsninger, kreve de gjennomført og ikke bare ta stilling til andres forslag.

Vi må få eldreplaner i alle kommuner. Her vises til arbeidet i Sunndal kommune.

Hva vil kommunereformen føre med seg for en eldreomsorg i vekst?

Hva vil kommunereformen kreve av oss som organisasjon for å kunne målbære eldres interesser i et nytt kommunelandskap?

Vi må styrke vår påvirkningskraft gjennom brukerpåvirkning!

Helseutvalget – Pensjonistforbundet Møre og Romsdal.